

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

akademický rok 2013/2014

**Vysokoškolská kvalifikační práce (ateliérová práce)
posudek oponenta**

Jméno a příjmení studenta: BcA. Anna Štysová

Název práce:

PROCES REALIZACE VÝSTAVNÍHO PROJEKTU

ROLE AUTORA, KURÁTORA, INSTITUCE, GRAFICKÉHO DESIGNÉRA

Posudek:

Publikace *Je to potřeba* – diplomová práce Anny Štysové mě velmi zaujala, neboť patří mezi ty autorské projekty (jako např. kniha *Proto* Roberta Jansy a Petra Bosáka, VŠUP), které se snaží o obecnější reflexi grafického designu formou publikace, která je především ke čtení, což je v oborovém kontextu poměrně ojedinělé.

Autorčinu volbu vytvořit knihu, která se zabývá významem grafického designéra ve výstavních galerijních a muzejních projektech vnímám jako reakci na absenci kritické a teoretické reflexe oboru u nás a zároveň jako demonstraci úlohy grafického designéra jako editora, v současnosti silně akcentovaném modelu zahraniční oborové praxe.

Editorka projektu si pro svůj účel zvolila formát rozhovorů formou dotazníku (6 grafických designérů, 4 kurátoři a 1 umělkyně). *Mým cílem bylo získat informace, jak vnímat pojmy jako je konceptualismus, intuice, inspirace a adekvátnost formy, dále jak nahlížet na mezioborovou spolupráci a kritéria vedoucí ke kvalitnímu výsledku*, píše Anna v obhajobě práce.

Autorka zvolila k řešení knihy velmi populární koncept – zviditelnění procesu vzniku díla. „Proces“ je dnes v grafickém designu konceptuální mantrou, která rezonovala např. na Bienále grafického designu Brno 2012 (jak ve vizuálním stylu akce, tak na sympoziu či v soutěžní přehlídce, která sestávala především z publikací).

Záznam „procesu“ reflektuje obsahová struktura knihy (textové a vizuální rozhovory jsou seřazeny chronologicky, jeden po druhém a doplněny o informace o datu, času a formě rozhovoru uvedené vždy na stránce v záhlaví). Snaha odhalit „proces“ je patrná i z doplňkových informací (přetisk emailové komunikace či přepis rozhovoru s dotazovanými), které rytmizují proces čtení nebo z poznámek v zápatí, které vysvětlují některé citové či racionální pohnutky dotazovaných.

Čtenářsky vděčné minimalistické typografické řešení publikace se autorka snaží ozvláštnit obálkou, kdy její přední strana odhaluje obsah knihy (v poslední době poměrně častý efekt), zatímco tradiční údaje o názvu a autorovi autorka umístila na zadní stranu obálky.

Co se týče originality, kniha je z mého pohledu spíše kompilací určitých formálních postupů, které jsme mohli už několikrát vidět (např. Bienále), což by vlastně ani nebyl problém, pokud by nepůsobily v rámci celku neopodstatněně. *K čemu jsou čtenáři např. podrobné informace o tom, že někdo nemůže otevřít pdf nebo že autorka obdržela odpovědi ve formátu rtf? K čemu je na obálce informace*

o zavírovaném emailu? Jak tyto a jiné zákulisní informace slouží tématu knihy – roli grafického designéra při výstavních projektech a mezioborové spolupráci? Neodkazují náhodou jen k výchozímu konceptu (záznamu procesu), kterému se autorka snaží nekriticky vyhovět?

Velmi oceňuji, že se Anna rozhodla prodloužit životnost svojí diplomové práce, které obvykle končí ve školních archívech, a zamýšlí knihu distribuovat do knihkupectví a škol. Vzhledem k tomu, že je kniha obsahově velmi zajímavá a čtivá, mohla by rovněž sloužit jako orientační příručka pro mezioborovou spolupráci především pro zaměstnance kulturních institucí, kteří mají mnohem menší povědomí o roli a významu grafického designéra na rozdíl od studentů.

Co se týče autorčiny editorské role, domnívám se, že Anna mohla do „procesu“ více zasahovat – např. více editovat rozhovory, protože některé otázky se v dotazníku dublují. Ocenila bych také, kdyby u jména dotazovaného v záhlaví uvedla profesi s ohledem na fakt, že kniha má reprezentovat mezioborovou spolupráci (je to nejednotné, někde je např. grafický designér, jinde firma či instituce, kde dotazovaný působí a někde je jen samostatné jméno). Mohla rovněž sestavit rozdílné otázky jak pro designéry, tak pro kurátory. Chybí, z mého pohledu pro distribuci podstatný, úvod, krátký text o motivacích, konceptu a smyslu publikace, zdůvodnění výběru dotazovaných apod. Zkrátka informace, které Anna uvádí v obhajobě. *Proč chybí průvodní text?*

Myslím, že bez těchto informací kniha působí jako sběr neuspořádaných dat, ačkoli mají svoji vnitřní logiku (viz např. přeškrtnuté otázky). Dle mého názoru by editor měl mít nad dílem větší kontrolu a měl by se v publikaci projektovat. Je otázkou, zda je zvolený koncept vhodným východiskem pro publikaci takového typu.

Výše uvedené výtky vnímám spíše jako témata do diskuse a zároveň jako tipy na dopracování (jde spíše o nedostatek zkušeností autorky než o neřešitelné problémy), které by pomohly publikaci veřejnosti otevřít. Můj celkový dojem je spíše pozitivní. Oceňuji zajímavé, doposud nereflexkované téma do diskuse, rozhodnost a energii autorky vypořádat se s takto editorsky a produkčně náročným úkolem a přeji Anně mnoho štěstí jak s touto knihou, tak v její budoucí profesní dráze. Anna rozhodně ví co chce a to není málo. Ano, *je potřeba* více takových projektů.

Otázky autorovi práce:

K čemu jsou čtenáři podrobné informace zachycující fáze projektu? (např. že někdo nemůže otevřít pdf nebo že jsi obdržela odpovědi ve formátu rtf nebo informace o zavírovaném emailu na obálce)? Jak tyto zákulisní informace slouží tématu knihy – roli grafického designéra při výstavních projektech a mezioborové spolupráci? Jak slouží koncept „procesu“ tématu knihy? Proč jsi se rozhodla pro takový koncept a ne jiný? Co tě k tomu vedlo? Jak vnímáš pojmy konceptualismus a formalismus v grafickém designu? (třináctá otázka z dotazníku). Proč jsi do knihy nezařadila úvodní text? Jak si představuješ distribuci, komu jsou knihy určeny?

Návrh hodnocení: C

Vypracovala: Mgr. Kateřina Přidalová

Datum: 8. 5. 2014

Podpis: